

Судово-експертна діяльність у боротьбі з організованою злочинністю

Євген Пащин

заступник начальника відділу, Державний науково-дослідний інститут технологій кібербезпеки та захисту інформації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, м. Київ, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2978-5699>, e-mail: projectevgen91@gmail.com

Розглянуто значення судово-експертної діяльності в контексті протидії організованій злочинності. Проаналізовано сучасні методики криміналістичних досліджень, їх ефективність та виклики, що виникають у процесі експертної практики. Висвітлено перспективи вдосконалення судово-експертної діяльності з урахуванням новітніх технологій та міжнародного досвіду.

Ключові слова: *судова експертиза; криміналістика; організована злочинність; доказова база; кримінальні розслідування.*

Forensic Expert Activity in the Fight Against Organized Crime

Yevhen Pashchyn

The theses explore the significance of forensic expert activity in combating organized crime. Modern forensic methodologies, their efficiency, and the challenges arising in expert practice are analyzed. The prospects for improving forensic activities are highlighted, considering new technologies and international experience.

Keywords: *forensic examination; criminology; organized crime; evidence base; criminal investigations.*

Організована злочинність становить одну з найсерйозніших загроз безпеці держави та суспільства. У сучасних умовах глобалізації та технологічного розвитку кримінальні угруповання вдосконалюють свої методи, що ускладнює їх виявлення та притягнення до відповідальності. Судово-експертна діяльність є ключовим інструментом у боротьбі зі злочинністю, оскільки забезпечує науково обґрунтовані докази, необхідні для ефективного розслідування та судового розгляду [1, 2].

Значення судової експертизи в боротьбі з організованою злочинністю

Судова експертиза виконує важливу функцію у кримінальних розслі-

дуваннях, надаючи об'єктивні дані, які допомагають установити істину у справі. Основні напрями експертної діяльності:

- криміналістичні дослідження (дактилоскопія, трасологія, балістика) [3];
- фінансово-економічні експертизи (виявлення схем ухилення від сплати податків, відмивання грошей) [4];
- комп'ютерно-технічні експертизи (аналіз цифрових носіїв, дослідження кіберзлочинів) [5];
- лінгвістичні експертизи (аналіз текстових матеріалів, виявлення загрозливих повідомлень) [5].

Застосування сучасних технологій у судовій експертизі

За останні роки значно зросла роль технологій у проведенні судових експертиз. Зокрема, упроваджуються:

- штучний інтелект для аналізу великих масивів даних та прогнозування поведінки злочинців [6];
- 3D-моделювання місць злочину, що дає змогу більш точно відтворити події [7];
- блокчейн-технології для забезпечення незмінності цифрових доказів [7];
- біометричні дослідження, що дають змогу ідентифікувати осіб за унікальними фізіологічними характеристиками [7].

Виклики та перспективи розвитку

Попри значний прогрес, у сфері судової експертизи залишається низка проблем:

- нестача кваліфікованих спеціалістів, здатних працювати із сучасними технологіями;
- недостатнє фінансування судово-експертних установ [4];
- тривалі терміни проведення експертиз, що може ускладнювати розслідування справ.

Одним із перспективних напрямів розвитку є розширення міжнародної співпраці у сфері судової експертизи. Наприклад, створення єдиних баз біометричних даних та цифрових доказів дасть змогу швидше іденти-

фікувати злочинців і протидіяти транснаціональній злочинності [8]. Окрім того, важливим аспектом є вдосконалення законодавчої бази для ефективнішого регулювання проведення експертиз [1].

Судово-експертна діяльність відіграє важливу роль у протидії організованій злочинності. Застосування сучасних технологій, підготовка кваліфікованих кадрів та розширення міжнародної співпраці сприятимуть підвищенню ефективності криміналістичних досліджень [2, 7]. Надалі важливо розвивати науково обґрунтовані методики та впроваджувати новітні технології для вдосконалення експертної практики [6].

Перелік джерел посилання

1. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змін та допов.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 03.04.2025).
2. Долежан В. В. Судово-експертна діяльність у кримінальному процесі. Одеса, 2020. 288 с.
3. Криміналістика : підручник / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків, 2020. 528 с.
4. Біленчук П. Д., Лисодєд О. Г. Судова експертиза : навч. посіб. Київ, 2019. 240 с.
5. Методичні рекомендації з проведення судових експертиз у кримінальних справах. Київ, 2021. 112 с.
6. Сидоренко М. Ю. Використання великих даних у криміналістиці. Харків, 2023. 154 с.
7. Коваленко О. В. Новітні технології в судовій експертизі. Київ, 2022. 198 с.
8. Гончаренко І. П. Автоматизація процесів судової експертизи: міжнародний досвід. Львів, 2023. 176 с.